

FESTIVITĂȚILE ANIVERSĂRII A 50 DE ANI DE LA INAUGURAREA CASTELULUI PELEȘ

Nicolae Petrescu

Castelul Peleș inaugurat în anul 1883 a căpătat de-a lungul timpului o binemeritată importanță ca monument de arhitectură, depozitar de valoroase creații artistice, gazdă a unor mari personalități străine sau martor tacit a unor reuniuni în momente cruciale pentru destinele patriei noastre.

Cu ocazia împlinirii unei jumătăți de veac de la inaugurarea Castelului Peleș, regele Carol al II - lea a luat hotărârea sărbătoririi jubileului.

Decizia suveranului urmărea să sublinieze importanța monumentului ca simbol al dinastiei.

Prin festivitățile preconizate Carol al II - lea probabil că a intenționat să apară în centrul atenției tocmai la Sinaia, acolo, unde în 30 decembrie 1925 Consiliul de Coroană acceptase renunțarea lui la prerogativele de principe moștenitor al tronului, iar pe 3 ianuarie 1926 tot aici Consiliul restrâns adoptase proiectele de lege votate în parlament a doua zi¹. În același timp ele ar fi putut suplini lipsa fastului ce nu-l avusese ceremonialul sumar prin care la 8 iunie 1930 obținuse, în Parlament, recunoașterea sa ca rege. Ca o mărturie a situației tensionate în care s-a găsit Parlamentul luat prin surprindere de Carol al II - lea², Constantin Dobrescu pe atunci unul din secretarii săi a păstrat jurământul semnat la 8 iunie 1930 realizat inițial pe o filă de hârtie obișnuită și pe care suveranul a dispus ulterior să fie transcris în condiții grafice deosebite.

Pentru jubileul Peleșului la jumătate de veac s-a hotărât ca festivitățile să se desfășoare în zilele de 25 și 26 septembrie 1933.

Potrivit programului difuzat³ invitațiilor pentru ziua I dimineața era prevăzută serviciul religios la Mănăstire, vizitarea sălii de amintiri din cadrul castelului Peleș, parada militară, desvelirea plăcii comemorative de la intrarea în castel, citirea unei poezii ocazionale de către Octavian Goga și a pergamentului pentru sărbătorirea semicentenarului.

După dejunul de gală era menționat concertul Enescu urmat de ceai, iar de la orele 19 concertul muzicilor militare și retragerea cu torțe.

Pentru ziua a doua la ora 11.30 era desvelirea monumentului regelui Carol I și al Reginei Elisabeta, după care urma dejunul la Stâna Regală. Pentru seară era menționat concertul Orchestrei Filarmonice sub conducerea maestrului George Georgescu, apoi recepție și în final luminații și artificii.

Ca serbările semicentenarului Castelului Peleș, să se poată desfășura în cât mai multă ordine "Casa M. S. Regelui" a realizat prin comanda 8565 la

Imprimeria Națională "Dispozițiuni" ce au fost aduse la cunoștință celor invitați spre a se conforma lor⁴. Dispozițiile se refereau în mod strict la activitățile din prima zi.

Dintre participanții la festivități făceau parte: Regele Alexandru al Iugoslaviei cu Regina Marioara, regina Elisabeta, arhiducesa Ileana și arhiducele Anton, principele Friederich, principesa de Wied, Eduard Benes, ministru de externe al Cehoslovaciei Bogoliub Jeftić, ministru de externe al Iugoslaviei, patriarhul Miron Cristea, Alexandru Vaida – Voievod prim ministru, G. G. Mironescu, Nicolae Titulescu, Mihai Popovici, Pan Halippa, dr. Voicu Nițescu, dr. Sauciu Săveanu, Eduard Mirto, D. R. Ioanițescu, Emil Hațeganu, gen. Samsonovici, Gr. Gafencu, Dinu Cesianu, Savel Rădulescu, Radu Irimia, baron I. M. Stârcea, colonel Sturdza, dr. I. Mămulea, colonel Zwiedenek, colonel A. Spiess, comandor Fundățeanu, maior Urdăreanu căpitan Petrovici, căpitan Opreș, căpitan I. Crințea, d-na Procopiu, d-na Lahovari, d-na Cantemir, d-na Văcărescu⁵.

Prezenți au fost și șefii misiunilor diplomatice la București și atașați militari⁶.

Serviciul religios de la mănăstire a fost oficiat de patriarhul Miron Cristea, împreună cu mitropolitul Pimen al Moldovei, Bălan al Ardealului, Gurie al Basarabiei, Nectarie al Bucovinei și un sobor de preoți⁷.

După terminarea serviciului religios familia regală cu Președintele Consiliului de Miniștri, mareșalii Averescu și Prezan, generalii N. Samsonovici și Paul Anghelescu au vizitat sala de amintiri. Ceilalți invitați au urmat itinerariul trupelor până la locul de defilare, unde au luat loc în tribunele⁸ amplasate pe bulevardul Ghica⁹.

Poezia ocazională citită de Octavian Goga evoca semnificația zidirii ridicată din porunca regelui Carol I asemuind-o cu aceea a meșterului din legendă:

"Întâiul Rege aici, în brazi sub creste
Și-a plăsmuit în piatră biruința
Și asemeni lui Manole din poveste
La temelie și-a zidit credința.

De-atunci, șirag, cinzeci de ani trecură,
Potop de sânge le-înroșit vealeatul
Și un vis slăvit de-a veacurilor gură
S-a izbândit de-a lungul și de-a latul"¹⁰

*****

În pergamentul pentru sărbătorirea semicentenarului castelului Peleş, citit de generalul Iliasievici, mareșalul palatului, era subliniată semnificația evenimentului și importanța monumentului sărbătorit menționându-se toate acțiunile incluse în cadrul festivităților¹¹.

În cuvântarea ținută de Alexandru Vaida - Volevod, președinte al Consiliului de miniștri a fost relevată valoarea monumentului și contribuției primilor suverani ai României la împlinirea marilor deziderate naționale.

"Acest castel simbolizând leagănul dinastiei noastre – spunea primul ministru – are ceva particular, ceva misterios. Aici ești cuprins de un simțământ adevărat. Biserica sfântă a tradițiilor celor mai mărețe ale neamului, pe aici a stat Regele Carol I gândindu-se adânc și cu grijă asupra soartei acestui neam. Aici s-au plămădit cele mai mărețe planuri și de aici s-au realizat, după aceea, cele mai dănuitoare înfăptuiri pentru neamul și Țara Românească

După domnia Regelui Carol I a urmat domnia înfăptuitorului unității noastre naționale, a a celui atît de mare Rege Ferdinand.

Nu pot să-mi aduc aminte de Marea Regină Maria care a dat legendei înfăptuirea, vorba sprijinînd-o prin fapte, care în momente grele a știut să fie soție cu adevărat întregitoare a simțămîntelor și gândurilor Marelui Rege Ferdinand"¹².

Regele Carol al II-lea în răspunsul rostit arată că "Istoria clădirii castelului Peleș se aseamănă așa de mult cu istoria poporului nostru.

Alegerea acestui loc, care poartă numele unui munte din țara de unde este Isus Christos a fost poate atunci o alegere întâmplătoare, dar a devenit o alegere simbolică. Castelul Peleș, clădit la marginea vechilor hotare, a rămas veșnic un stălp, arătând că, aici trebuie să fie centrul țării și așa a fost"¹³.

Concertul dirijat de George Enescu la Peleș a avut următorul program:¹⁴

- Schuman: Quartet în mi bemol major (în patru părți) cu: George Enescu (vioară), Alfred Alexandrescu (pian). Mendelson (vioara a- II-a) și Papazoglu (violoncel).

- Beethoven: Sonata Korentzer cu: George Enescu (vioară) și Alfred Alexandrescu.

- Caselli: La fall

- Scărlătescu: Bogatelle en roumain

- Paganini - . Creiser: Preludiu și alegere cu George Enescu.

Statuile dezvelite de Carol al- II- lea – trebuiau potrivit mențiunii din pergament să perpetueze, sfidând vremurile, figura măreață a Regelui Întemeietor Carol I și a Reginei Carmen Sylva". Ele au fost realizate prima de sculptorul Oscar Han și a doua de Oscar Späthe și așezate cum consemna același document "În pajiștea veșnic verde de la poalele falnicului Castel, înălțat odinioară la hotărârea țării, dar ajuns prin vitejia ostașilor români- în inima României întregite".

După încheierea acestei festivități la Stânca Ragală a avut loc un dejun¹⁵, având ca meniu: icre moi, petits val-au-venk, sărmăluțe, pui și mușchi la frigare, salată, tartă vieneză, fructe¹⁶.

Cu ocazia jubileului, ca peludiu al sărbătorilor s-a inaugurat castelul Foișor reconstruit după un incendiu care-l distrusese parțial¹⁷. În prezența

membrilor familiei regale și al guvernului patriarhul Miron Cristea a oficiat serviciul religios. Batalionul I Vânători de munte din garnizoana Sinaia a dat onorul iar arhitectul Lorentz care a făcut reconstituirea a predat regelui Carol al-II-lea cheia palatului.

Colonelul Drossu, prefectul palatului a prezentat regelui pâine, sare și mioare, conform tradiției. Prin ridicarea drapelului în vârful castelului din acel moment devenea reședința suveranului.

În amintirea semicentenarului Castelului Peleş Carol al II-lea a înființat medalia "Peleş"¹⁸ conform I. D. Nr. 2305 din 16 august 1933.

Medalia (decorația) "Peleş- 1933 " are pe avers legenda semicirculară pe două rânduri.

"50 DE ANI DE LA ÎNTEMEIEREA CASTELULUI PELEȘ/LA SINAIA".

Pe mijlocul medaliei se află gravate efigiile regilor: Carol I, Ferdinand, Carol al - II.-lea, spre stânga:

În partea inferioară este reliefată coroana, pe laturi datele: 1883 (în stânga) și 1933 (în dreapta) și mențiunea Gravor: JALEA. Reversul are legendă liniară pe opt rânduri: "EU CAROL CU AL MEU/POPOR/CLĂDIT-AM ÎNTR-UN/GÂND ȘI DOR/ÎN TIMP DE LUPTE/AL SEU REGAT/ÎN TIMP DE PACE/AL MEU PALAT".

Medalia este din metal comun și are diametrul de 31 mm. Panglica demoarveriu are o dungă neagră între două de nuanță ivoar pe margini.

Brevetele cu care a fost conferită medalia poartă data de 25 septembrie 1933.

Sărbătorirea semicentenarului Castelului Peleş a coincis cu lucrările sesiunii ordinare a Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri care s-au desfășurat în cadrul castelului regal între 4.-27 septembrie¹⁹. Coincidența nu era întâmplătoare, deoarece potrivit unei relatări ziarul britanic "DAILY MAIL" conchidea "În spatele serbărilor de la Sinaia se discută probleme vitale cu privire la viitorul Europei"²⁰.

Reuniunea Micii Înțelegeri la Sinaia se înscria pe linia eforturilor antirevizioniste depuse încă din 19 decembrie 1932 la Belgrad când fusese combătut proiectul lui Mussolini de organizare europeană sub controlul celor patru mari puteri²¹. Odată cu exacerbară pericoului revizionist prin venirea lui Hitler la conducerea Germaniei Mica Înțelegere consolidată după 16 februarie 1933 și-a continuat eforturile în același sens mai ales că ostilitatea statelor fasciste către ea devenise tot mai manifestă. Astfel, după discuțiile purtate de Nicolae Tiulescu în aprilie cu guvernul francez, arătând că pactul celor patru nu poate include clauza revizuirii tratatelor la 7 iunie acesta s-a parafat fără art. 2 ce conținea clauza incriminată de diplomatul român²². La scurt timp după întâlnirea de la Veneția din 9 iunie 1933 cu Hitler, Mussolini ataca Cehoslovacia iar la Berlin Alfred Rosenberg sfătuia pe cale oficioasă, prin Nicolae Petrescu-Comnen, România să părăsească alianțele și să intre în sfera de influență a Germaniei²³. Pentru cea de-a 14-a sesiune a Adunării Generale a Societății Națiunilor la 30 septembrie 1933

Suvich ministrul de externe al Italiei pregătise un memorandum privind o "redresare a Europei centrale"²⁴.

Aceasta urma să se realizeze prin stabilirea unor acorduri bilaterale și nu colective pe care Mica Înțelegeri le urmărea cu asiduitate. Proiectul viza reorganizarea regiunii danubiene în care Italia și Ungaria ce devenise "copilul răsfățat al lui Mussolini ar fi avut un rol sporit în zonă slăbind coeziunea Micii Înțelegeri și legăturile ei cu Franța. Punctul de plecare l-ar fi constituit tarifele preferențiale favorabile Austriei la produsele industriale și Ungariei la cele agricole dar cu efecte negative pentru Cehoslovacia și România."

La Sinaia, după cum reiese din procesul verbal întocmit cu ocazia sesiunii Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri, s-a analizat proiectul italian și consecințele ce ar fi survenit din aplicarea lui²⁵. S-a ajuns astfel, la concluzia că Italia sub intenția de fațadă a bunelor oficii între Franța și Germania urmărea subminarea legăturilor dintre țările care apăreau status-quo-ul teritorial sprijinind pe cele revizioniste.

Spre a contracara eventualele tentative preconizate în proiectul italian în reuniunea de la Peleș din 27 septembrie în prezența regelui Alexandru al Iugoslaviei și a suveranului României s-au purtat discuții "asupra datoriei celor trei țări de a face pregătirile militare indispensabile"²⁶.

În acest sens Nicolae Titulescu a subliniat necesitatea creerii unui fond destinat sporirii capacității de apărare și a arătat că va face demersuri la Societatea Națiunilor ca înaltul for să permită statelor Micii Înțelegeri "să se înarmeze proporțional cu nevoile lor"²⁷.

Spre a sublinia importanța evenimentului în sensul celor discutate regele Carol al -II.- lea a numit pe regele Alexandru al Iugoslaviei mareșal al amatei române.

Tot atunci s-a încercat găsirea unor căi și mijloace pentru aplicarea planului economic alcătuit de Eduard Beneș care prin cele treisprezece proiecte preconiza o cooperare multiplă în cele mai diverse domenii civile și militare pe care urma să o coordoneze comisii specializate²⁸.

Lui Eduard Beneș, ministrul de externe al Cehoslovaciei i s-a conferit ordinul "Pentru Merit", în gradul de comandor, iar lui Bogoliub Jeftic, ministrul de externe al Iugoslaviei, Marele Cordon al Ordinului "Serviciul credincios"²⁹.

Deși viitorul avea să demonstreze că proiectele planului Beneș erau mult prea ambițioase față de posibilități, reuniunea Consiliului permanent al Micii Înțelegeri, care completa festivitățile de la Sinaia, s-a înscris pe linia preocupărilor constante ale cercurilor politice și diplomatice românești de păstrare a integrității teritoriale și suveranității naționale într-un climat de pace și colaborare internațională.

NOTE

1. Ioan Scurtu, Contribuții privind viața politică din România. Evoluția formei de guvernământ în istoria modernă și contemporană, București, 1988, p. 192-202.
2. Ibidem, p. 300-314.
3. Programul serbărilor semicentenarului Castelului Peleş 1883-1933, Muzeul Național de Istorie a României (M. N. I. R.) nr. inventar 74.689, "Universul" din 24 septembrie 1933, p. 1.
4. Muzeul Național de Istorie a României, Nr. inv. 74.694.
5. "Universul" din 26 septembrie 1933.
6. Ibidem.
7. Ibidem.
8. Muzeul Național de Istorie a României, Nr. inv. 74.692.
9. În privința personalităților care au luat loc în tribună a se vedea explicațiile la fotografii.
10. "Universul" din 26 septembrie 1933.
11. Documentul se află în patrimoniul Muzeului Național Peleş.
12. "Universul" din 26 septembrie 1933.
13. Ibidem.
14. Ibidem
15. Muzeul Național de Istorie a României, Nr. inv. 74. 690.
16. Idem, nr. inv. 74.693.
17. "Universul" din 26 septembrie 1933.
18. Muzeul Național de Istorie a României, Nr. inv. 67. 378.
19. Arhiva Ministerului de Externe, fond Mica Înțelegere, dosar 3. Procès verbal de la session ordinaire du Conseil Permanent de la Petite Entence, tenue à Sinaia au Château royal de Peleş, du 24-27 septembrie 1933.
20. "Presa engleză despre seburile de la Sinaia", în "Universul" din 27 septembrie 1933.
21. Eliza Compus, Mica Înțelegere, București 1968, p. 134.
22. Ibidem, p. 141.
23. Ibidem, p. 142.
24. Ibidem, p. 147.
25. Arhiva Ministerului de Externe, fond Mica Înțelegere, dosar 3, doc. cit.
26. Ibidem.
27. "Universul" din 26 septembrie 1933.
28. Eliza Compus, op. cit., p. 149.
29. "Universul" din 26 septembrie 1933.

CUVÂNTAREA LUI ALEXANDRU VAIDA VOIEVOD – PREȘEDINTE AL CONSILIULUI DE MINISTRI

"Acest castel simbolizând leagănul Dinastiei noastre are ceva particular, ceva misterios. Aici ești cuprins de un simțământ adevărat. Biserica sfântă a tradițiilor celor mai mărețe ale neamului, pe aici a stat Regele Carol I, gândindu-se adânc și cu grijă asupra soartei acestui neam. Aici s-au plămădit cele mai mărețe planuri și de aici s-au realizat, după aceea, cele mai dănuitoare înfăptuiri pentru neamul și țara românească".

"După domnia Regelui Carol I a urmat domnia înfăptuitorului unității noastre naționale, a aceleia atât de mare Rege Ferdinand".

"Nu pot să nu-mi aduc aminte de Marea Regină Maria care a dat legendei înfăptuirea, vorba sprijinând-o prin fapte, care în momente grele a știut să fie soție cu adevărat întregitoare a simțămintelor și gândurilor Marelui Rege Ferdinand.

De trei ori slăvită sunteți Majestate pentru că Mărită Doamnă puteți vedea astăzi alături de majestatea Voastră două Regine, doi Regi, o arhiducesă și un arhiduce și ... a casei de Hohenzollern, care ne-au făcut onoarea să ridice prin prezența lor, solemnitatea serbării de astăzi".

"Universul", 27 septembrie 1933.

RĂSPUNSUL REGELUI CAROL AL II.-.LEA

"Istoria clădirii Castelului Peleș se aseamănă așa dar mult cu istoria poporului nostru".

"Alegerea acestui loc, care poartă numele unui munte din țara de unde este Isus Christos a fost poate atunci o alegere întâmplătoare, dar a devenit o alegere simbolică. Castelul Peleș, clădit la marginea vechilor hotare, a rămas veșnic un stâlp, arătând că, aici trebuie să fie centrul țării și așa a fost".

Dezvelirea monumentelor în Universul din 28 septembrie 1933, p. 1

- prezenți: M. S. Regele Carol, M. S. Regele Alexandru, M. S. Regina Maria, M. S. Regina Marioara, Reg. Elisabeta, Arhiducesa Ileana, Arhiducele Anton, Principele Friederich, principesa de Wiele.

**PERGAMENTUL PENTRU SĂRBĂTORIREA SEMICENTENARULUI
CASTELULUI PELEȘ, CITIT DE GENERALUL ILASIEVICI,
MAREȘALUL PALATULUI**

“Încheindu-se o jumătate de veac de când neuitatul Meu Unchiu Marele Rege Carol I, împreună cu Mărinimoasa Regina Elisaveta, au statornicit reședința lor de vară în de Ei întemeiatul Castel Peleş, Noi Carol II, Regele României, am hotărât să prazunim împreună cu Vlăstarele Regescului Nostru Neam, azi, Luni, 25 sept. 1933, cei cizeci de ani ai leagănului, Dinastiei române, perpetuând figura măreață a Regelui întemeietor Carol I și a Reginei Carmen Sylva, prin statui sfidătoare a vremurilor, așezate în pajiștea veșnic verde de la poalele falnicului Castel, înălțat odinioară la hotarele țării, dar ajuns prin vitejia ostașilor români de sub glorioasa domnie a prea iubiților Mei părinți Regele Ferdinand I și, Regina Maria în inima României întregite.

Cinquentenarul leagănului Dinastiei s-a sărbătorit prin slujba religioasă, la Sfânta Mănăstire a Sinaei, urmată de revista militară, prin dezvelirea inscripției de la intrarea castelului și a reliefului de bronz pe stânca de la Stâna Regală.

În amintirea serbării de azi, închinată Dinastiei, am înființat medalia “Peleş” cu efigia celor trei dintâi suverani ai României”.

POEZIA OCAZIONALĂ CITITĂ DE OCTAVIAN GOGA

“Întâiul Rege aici, în brazi sub creste
Și-a prăzmuit în piatră biruința
Și-asemeni lui Manole din poveste
La temelie și-a zidit credința

De-atunci, șirag, cincizeci de ani trecură,
Potop de sânge le-anroșit veleatul
Și-un vis slăvit de-a veacurilor gură
S-a izbândit de-a lungul și de-a latul

- Bătrâne Domn, când vin să-ți văd sălașul
Îți cer povața Ta să-Mi reinvie
Eu, Regele, nepotul și urmașul,
Al treilea în Scaun de Domnie,

Spre depărtări azi ochii Mi se-îndeaptă
Și vorba Mea dau chezășie Vouă
Că voi clădi prin cumpănire dreaptă
Pe ziduri vechi, o Românie nouă”.

“Universul” din 27 septembrie 1933

LES MANIFESTATIONS DE L'ANNIVERSAIRE DES 50 ANNÉES DEPUIS L'INAUGURATION DU CHÂTEAU PELEȘ

Résumé

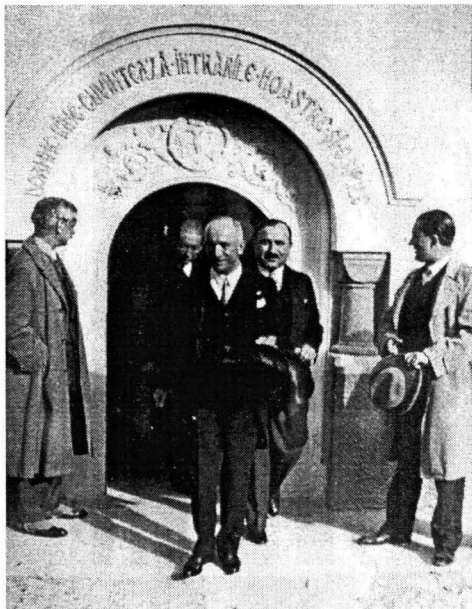
A l'occasion de l'accomplissement d'un demi-siècle depuis l'inauguration du Château Peleş le roi Charles II a concue l'organisation de plusieurs festivités qui se sont déroulées à Sinaia le 25 et 26 septembre 1933.

Le premier jour ont eu lieu: une messe au Monastère de Sinaia, après un défilé militaire, l'inauguration de la plaque commémorative de l'entrée dans le château et un déjeuner de gala suivi d'un concert donné par George Enesco et un autre des musiques militaires.

Le deuxième jour on a inauguré le monument du roi Charles I et de la reine Elisabeth. Le soir a eu lieu un concert de l'Orchestre Philharmonique conduite par George Geogrescu.

De même ces jours là on a inauguré le château Foișor reconstruit après un incendie.

Les manifestations ont coïncidé avec les travaux de la session ordinaire du Conseil Permanent de la Petite Entente qui ont eu lieu de même à Sinaia entre 24-27 septembre 1933.

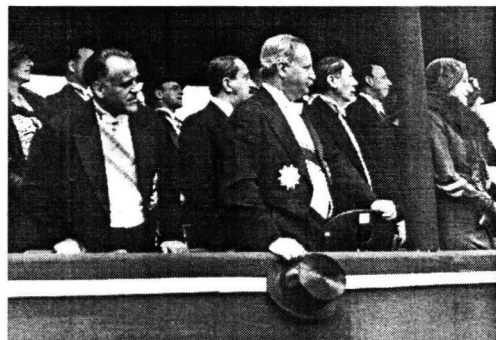

Miniștrii Micii Înțelegeri după serviciul religios de la Mănăstirea Sinaia, 25 septembrie 1933 – Muzeul Național de Istorie a României

Les ministres de la Petite Entente après la messe tenue au Monastère de Sinaia le 25 septembre 1933 – Musée National d'Histoire de la Roumanie

Regele Alexandru al Iugoslaviei, Regina Marioara, Carol al II-lea Principele Nicolae în drum spre parada militară, 25 septembrie 1933

Le roi Alexandre de la Yougoslavie, la Reine Marioara, le roi Charles II de la Roumanie et le prince Nicolas en route vers le défilé militaire, le 25 septembre 1933

Aspect din tribunele organizate pentru parada militară, locurile rezervate membrilor guvernului: Voicu Nițescu, Virgil Madgearu, Mihai Popovici, Nicolae Titulescu

Aspect des tribunes arrangées pour le défilé militaire – les places réservées aux membres du gouvernement

În tribune: Mihail Ghelmegeanu, Adela Popovici, Adela Călinescu, Armand Călinescu, Viorel Tilea
 Dans la tribune: Mihail Ghelmegeanu, Adela Popovici, Adela Călinescu, Armand Călinescu, Viorel Tilea

În fața tribunei Constantin (Puiu) Dumitrescu, pe locuri soțiile miniștrilor
 Devant la tribune Constantin (Puiu) Dumitrescu, assises les femmes des ministres

Armand Călinescu și Mihail
Ghelmegeanu
Armand Călinescu et Mihail
Ghelmegeanu

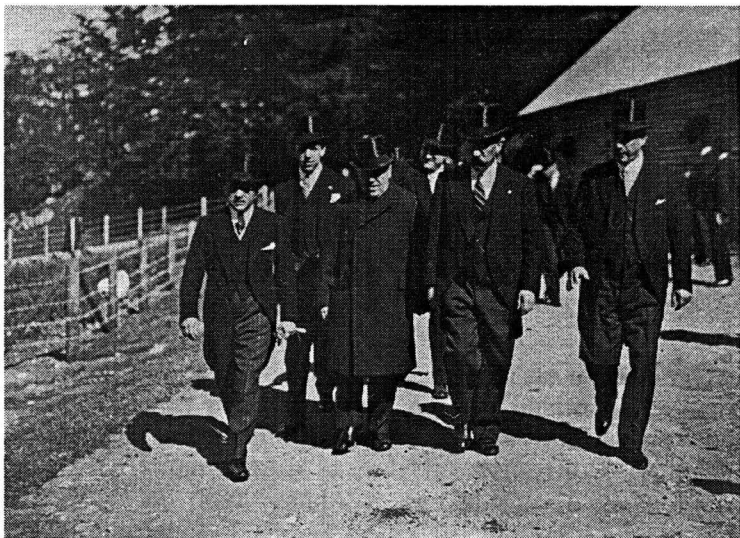
Depuneri de flori la monumentul
lui Carol I în planul central Eduard
Beneš ministru de externe al
Cehoslovaciei

Les fleurs de devant le monument
de Charles I. Au centre Eduard
Beneš, le ministre des affaires
étrangères de la Tchécoslovaquie

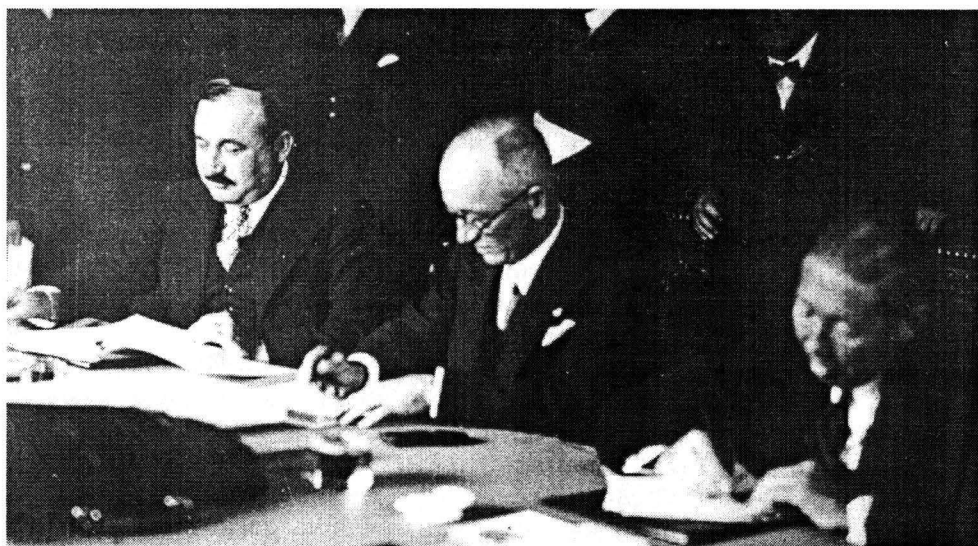

Cabinetul condus de Alexandru
Vaida-Voievod cu ocazia partici-
pării la aniversarea semicentena-
rului Castelului Peleş

Le cabinet conduit par Alexandre
Vaida-Voievod à l'occasion de sa
participation à l'anniversaire du
demicentenaire du Château Peleş

Membrii guvernului în drum spre „stâna regală” pentru prânzul din 26 septembrie 1933
Les membres du gouvernement en route vers „l'étable royal” pour le dîner du 26 septembre 1933

Bogoljub Jeftici, ministrul de externe al Iugoslaviei, Eduard Beneš al Cehoslovaciei și Nicolae Titulescu la sesiunea Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri care s-a desfășurat în cadrul Castelului Peleș între 24–27 septembrie 1933
Bogoljub Jeftici, le ministre des affaires étrangères de la Yougoslavie, Eduard Beneš de la Tchécoslovaquie et Nicolae Titulescu pendant la session du Conseil Permanent de la Petite Entente qui c'est déroulé au Château Peleș entre 24–27 septembre 1933

INFORMAȚII INEDITE REFERITOARE LA MIȘCAREA LIBERALĂ DĂMBOVTȚEANĂ

Radu State

Deși venit din război cu o imagine ce reflectă o acută criză de popularitate (existând păreri potrivit cărora era un partid pe cale de dispariție), datorită ideologiei și capacității de a se adapta rapid la noile realități, a noii sale organizări, programului și cadrelor deosebit de valoroase, Partidul Național Liberal nu doar rezistă, ci se impune cu forță pe scena politică românească interbelică.

Vigoarea politică și puternica personalitate a lui Ion I. C. Brătianu au permis ca, impunându-se în fața regelui Ferdinand, să joace rolul primordial în principalele evenimente politice, chiar dacă asta însemna adesea să se folosească fără prejudecăți de oameni, sau momente favorabile. Înțelegerea din 1920 cu Averescu, pe care după vara anului 1921 încearcă să-l înlăture, fuziunile cu fracțiuni din partide din teritoriile unite, pentru a oferi credibilitate noii Constituții în fața disputelor cu țărăniștii, propunerea venirii la putere a unui guvern condus de Barbu Știrbei în 1927, pentru a reuși atragerea în guvern a țărăniștilor pe care să-l oblige în acest fel să recunoască Constituția din 1923 și actul din 4 ianuarie 1926, dominarea regentei, constituie dovezi în acest sens.

Conduc din 1927 - după moartea lui Ion I.C. Brătianu - de Vintilă Brătianu, Partidul Național Liberal intra după 1928 în opoziție, perioadă în care se produc sciziuni, între care în iunie 1930, fracțiunea condusă de Gh. Brătianu și excluderea în același an a lui C. Argetoianu. Tot în 1930 conducerea o va lua I.G. Duca cel care revitalizează partidul prin promovarea unor tineri și încearcă să câștige încrederea regelui Carol al II-lea, renunțând la ideea respectării actului din 4 ianuarie 1926, susținută cu tărie de Vintilă Brătianu. Aducând în 1933 partidul la guvernare, Duca este asasinat în același an, urmându-l, din 1934, Constantin I.C. Brătianu. Numirea în fruntea guvernului liberal de către rege a lui Gh. Tătărăscu crează în partid tensiuni între orientarea bătrânilor liberali (Brătianu) ce se pronunțau pentru respectarea Constituției și guvernarea prin partidele politice, și cea a tinerilor liberali (Tătărăscu), care susțineau sporirea prerogativelor regelui și înlăturarea sistemului democratic prin tolerarea extremei drepte.

Încercată încă din 1934, împăcarea dintre Partidul Național Liberal - Constantin Brătianu și Partidul Național Liberal - Gh. Brătianu se realizează abia în ianuarie 1938, acesta din urmă devenind vicepreședintele partidului. În același an se hotărăște excluderea din partid a lui Tătărăscu și a altor